

BDfan

Dvojčíslo 8-9

říjen 90

Zpravodaj comics klubu Československého

V PŘÍSTÍM ČÍSLE:

Comics pod lupou (o současné produkci comics u nás)

Kreslené seriály J.Foglara dnes

L.Hlavsa - začátky v ABC

A.Spiegelman - projev v Erlangenu k německým fanouškům comics

rubrika Představujeme: T.Inge

Klubová knihovna - I. část

Comics v Maďarsku

Den comics - jaký byl ten první?

a mnoho dalších zajímavých informací z domova i ze světa

DVOJČÍSLO: ZPOZDĚNÉ, ALE

Vážení přátelé, ještě jednou se Vám všem hluboce omlouváme za dlouhou odmlku, která uplynula od vydání předchozího čísla BDfanu. Jak jsme slíbili v letáku, rozesílaném koncem srpna, pokusíme se Vám nyní vysvětlit důvody.

Jádro problému spočívá v tom, že celý klub je budován prakticky za pochodu a s minimálními prostředky. A jestliže jsme si od začátku umanuli usilovat o profesionální podmínky pro práci klubu, protože jediné tak lze dosáhnout i profesionálních výsledků, je to o to těžší. Nelze proto dělat vše najednou, je nutné se soustředit na nejdůležitější akce či úkoly, uvést je do chodu, poté zajistit jejich hladký provoz s nasazením minimálními silami a prostředky, a ušetřené síly vrhnout na úkoly zbývající...

V teorii to vypadá krásně. Praxe je však poplatná skutečnosti, že teprve po vydání tohoto čísla naskočí na klubovém kontě příspěvky (pokud tedy přihlášení členové opravdu zaplatí) a že počet aktivistů, zapojených do organizování klubu, je zatím velmi nízký. Samozřejmě, že na tomto místě by bylo možné prohlásit, že je to naše chyba, když se neobrá-

AKTUALITY

"Barbánek je nezníčitelný!" volali v duchu mnozí fanoušci comics v prvních dnech nového školního roku. Tato psi, k uzoufání beznápaditá postavíčka, se z Ohníčku, kde úspěšně vegetovala od poloviny sedmdesátých let, přestěhovala - hádejte kam? No přeci do Stezky (dříve Pionýrské). Asi byla na menší děti příliš náročná....

* * *

Návštěvu reprezentativní expozice z tvorby Andyho Warhola v Praze vám můžeme jen doporučit - už jenom proto, že jeho dílo bylo comics ovlivněno a zároveň jej co do hledání výtvarné řeči i ovlivňovalo. A to nemluví jen o přímé inspiraci (obrazy Superman, Čtyřnásobný Mickey Mouse), ale

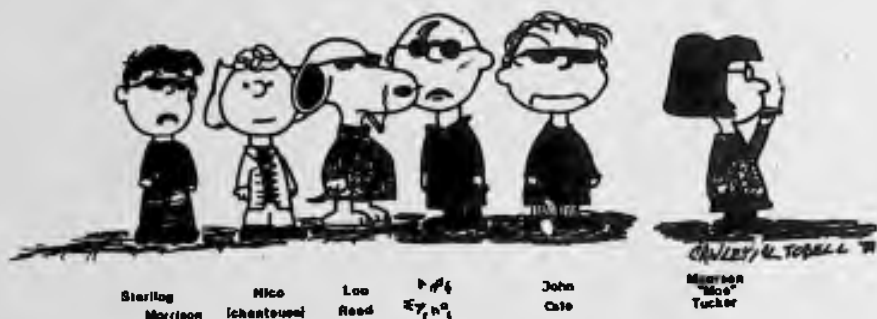
tím na členy a nepožádáme je o pomoc atd... Jenomže několikaleté zkušenosti z obdobného hnutí fanoušků science-fiction ukázaly, že bohužel touto formou vážnější akce organizovat nelze, protože u ryze dobrovolné práce není nikdy spolehnouti na její splnění dobrovolníky, ani na termíny, ani na kvalitu (neboť dotyčný dobrovolník může kdykoli prohlásit, že jde od toho, protože když se to někomu nelíbí, jak to dělá a kdy to udělá, tak to nemusí dělat vůbec, a podobně). Proto se řídíme zásadou, že do organizování klubu jsou zapojováni pouze ti fanoušci, kteří jsou sami natolik aktivní a zodpovědní, že o své zapojení vědomně usilují a nečekají, až jim je někdo nabídne. Další problém spočívá v tom, že spousta práce, kterou tento úzký kolektiv zatím odvedl,

příspěvatelů tohoto dvojčísla překročil číslo deset a jsou již připravovány materiály až do čísla 13. Zároveň od tohoto čísla je BDFan oficiálně registrovanou tiskovinou, kterou můžeme veřejně prodávat a přivydělat si tak alespoň na úhradu nákladů na jeho tisk (pokud jej tedy bude někdo kupovat...). Od některého z příštích čísel by se měla také například zlepšit technická kvalita přetiskovaných fotografií (upřímně řečeno, nevíme, jak ty, které jsme do tohoto čísla zařadily, budou po vytištění vypadat). A to je pouze pozadí jediné akce - zpravodaje. Je již rozběhnuta vlastní ediční činnost včetně plakátů a plaků, pracuje (po počátečních rozpacích snad již kvalitně) FanCentrum, budujeme videoarchív, v listopadu bude první Den Comics, a pokud to v lednu vyjde, tak v Praze otevřeme první specializovanou prodejnu comics v ČSFR (pokud by se našli další zájemci o zřízení takovéhoho střediska v jiných městech, rádi jim pomůžeme... podnikavosti se prý nyní již meze nekladou).

Z našeho pohledu je tedy aktivity a práce více než dost. A to vše zatím s hrstkou dobrovolníků, což samozřejmě není dlouhodobě udržitelné. Na základě usnesení valné hromady proto připravuje i vytvoření malého placeného aparátu, jehož úkolem bude mimo jiné si na své platy vydělat různými komerčními akcemi klubu. V každém případě však placený aparát bude možný až od zhruba od dvoutisícové členské základny, takže v současné době uvítáme veškeré zájemce o aktivní činnost pro klub z Prahy i vzdálenějšího okolí (viz níže uvedená nabídka pracovních příležitostí). V duchu toho, co bylo řečeno výše, je však nebudem nikterak lákat či dělat nábor - pokud někdo přijde, snad se naše práce zlepší, pokud ne, budeme dál pracovat o sto šest i s dosavadními nedostatky.

The Peanut

UNDERGROUND

třeba i o Warholové usilovné snaze dát statickému plátnu prvek dynamiky a hloubku prostoru, které comics dosahuje právě principem série kreseb. Kdo tam byl, ví, o čem mluvím (PS: ilustrace Warholovy verze slavných Peanuts je převzata z francouzské publikace, která je na výstavě v prodeji).

* * *

Od 38. čísla týdeníku Svět v obrazech vychází na poslední stránce cyklus "Po stopách kresleného seriálu". Jeho autorka Olga Bezděková zde čtenářům představuje zlomek bohatých obrazových pokladů, které

není prostě hned vidět. Tak například BDFan. Číslo 7 bylo připravováno na Bbitovém počítači Atari a vypůjčené tiskárně, což nebylo možné dlouhodobě utáhnout, takže namísto přípravy 8. čísla v řádném termínu jsme se snažili zlepšit existenční podmínky zpravodaje jako celku. Což se již částečně podařilo - nyní má klub přístup k počítači AT a v další fázi by měl být zpravodaj tisknut laserovou tiskárnou. Zatímco 4.-7. číslo bylo autorsky dílem dvou až tří lidí, redakční práce se nyní již rozběhla natolik, že počet

hledáme aktivní fandby comics
zn. práci dodáme:

- přepis textů na počítači
PC/AT (i mimopražské)

- pomoc při vedení klubové ko-
respondence (rozesílání příh-
lášek, odpovídání zběžných do-
tazů, pouze Praha) - jednorá-
zová organizační výpomoc při

Dni comics (Praha, 25.11.1990)

- pomoc při vyhodnocování an-
kety KSK sběratelství a dal-
ších obdobných akcí (i mimop-
ražské)

- pomoc při organizování sou-
těže Bemik a Fidibem (pro Ko-
metu, pouze Praha)

Nabídky prosíme zasílat na ad-
resu redakce či klubu

EduComics

KONTAKTY

V návrhu hospodaření klubu pro rok 1990, zveřejněném v minulém BDfanu a ve schválené verzi tohoto návrhu je prakticky jediný podstatný rozdíl: jako druhý bod v položkách úkolového fondu se objevily výdaje na kontakty se zahraničím. Již krátce po založení klubu se totiž ukázalo, že tato oblast je nejen velmi významná, ale vzhledem k zájmu o Československo v zahraničí je zde i naděje na velmi slibný rozvoj. Pomineme-li výpravu klubu na 4. mezinárodní salon comics v Erlangenu letos v létě (je jí věnována pozornost na jiném místě), stihli jsme během prvního půl roku od vzniku klubu navázat řadu velmi užitečných kontaktů. Takže díky šťastné náhodě se stal čestným hostem zakládající valné hromady Comics klubu pan Thomas Inge (USA), který nejen že se po svém návratu do USA již ozval, ale poslal nám také do klubové knihovny několik comicsových publikací, jichž je autorem. Tohoto amerického propagátora comics vám představíme v příštím čísle zpravodaje v první části nově zavedené rubriky "Představujeme". V téže rubrice v dalším čísle se pak sez-

námíte s dalším hostem z USA, Leonardem Rifasem, který se v ČSFR stavil na týden během své cesty po evropských zemích začátkem srpna. Do Prahy a Bratislavy (na Parcon) zavítal jako oficiální host našeho klubu a i když se vzhledem ke zmatkům kolem jeho příjezdu nepodařilo uspořádat plánovaný workshop ani přednášku, sešel se alespoň s dvacítkou pražských členů klubu na velmi zajímavé improvizované (dvouhodinové) besedě a nechal nám zde k otištění řadu svých materiálů. Také on se již z USA ozval a přislíbil pomoc při navazování kontaktů s americkými producenty comics (King Features Syndicate a další). Slibně se rozvíjejí kontakty s německými fanoušky a autory comics (díky píly J. Maxona), takže na náš první Den comics se dostaví 4členná německá delegace. Kromě toho na této akci uvítáme také přátele z Polska, kde zase barvy našeho klubu obětavě a pilně hájí Joanna Czaplinska. Takže již začínáme přemýšlet o klubové výpravě na největší comics akci světa, do francouzského Angouleme. Kdo by měl zájem (blíže viz. reportáž v minulém BDfanu), ať se prosím nezávazně ozve....

AKTUALITY

shromáždila při přípravě první části dějin comics u nás (viz. nabídka FanCentra - Kreslený seriál/U nás doma). Nutno ovšem dodat, že část obrazové dokumentace byla dořocena přímo pro Svět v obrazech a v knížce tedy najdete větší-
nu ilustrací "neokoukaných".

* * *

Na dotazy, kdy bude Comics klub vydávat vlastní publika-
ce, odpovídal až doposud Vláda Veverka slovy, že ne dřív než v druhé polovině příštího roku - do té doby bude pořád dost jiné práce. A hledme - zázraky se dějí. V druhé polovině říj-
na se v Šumperku koná profilo-
vá výstava tamního kreslíře
Luboše Hlavsy, ke kteréžto
příležitosti vyjde spojenými
silami Comics klubu, Šumpers-
kého SF klubu Makropulos

a nakladatelství Laser 1. sva-
zek specializované comicsové
edice "Představujeme". Rozsah
bude kolem 40 černobílých
stran, cena 10,- Kčs, náklad
5000 výtisků. A pokud v té do-
bě nebudete v Šumperku, nezou-
fejte - Comics klub je připra-
ven svým členům tuto publikaci
doručit prostřednictvím Fan-
Centra a bude také v prodeji
na Dni comics. Jako závědek
přijměte nyní ilustraci z no-
vého dětského seriálu Pinova
dobrodružství na planetě Zemi,

AKTUALITY

kterou L.Hlavsa připravuje cca na rok 1992 (o dalších jeho plánovaných seriálech, tvorbě, názorech a podobně se dozvíte ve zmíněné publikaci).

* * *

Materiály k historii comics byly u nás až doposud záležitostí víc než zřídka. Proto snad uvítáte dvě práce k této tematice, otištěné jednak v Knokautu č.5 (historie detektivních comics a především u nás neznámá etapa vývoje kolem Comics Code Authority v USA) a jednak v Ikarii č.4 (vyčerpávající dokumentace k seriálu Batman).

* * *

Jedním z milých překvapení letošního roku bylo první album nového nakladatelství S-PRESS, které zahájilo svou ediční řadu sešitem Thorgala /Dítě z hvězd/. Těm, kterým se příběh líbil a čekají na další, je určena následující informace:

Hvězdné dítě je podle data vzniku 7., ale podle časové posloupnosti první album Thorgalových příhod. U nás jsou známe díky polskému vydání, které se k nám z Polska vozí. V současné době existuje již 16 alb a v průměru vznikají dvě nová ročně. Zde je přehled dosud vyšlých alb:

- 1) Zrazená čarodějka
- 2) Výspa ledových moří
- 3) Tři starci ze země Aran
- 4) Černá galéra
- 5) Nad zemí stínů
- 6) Pád Brek Zarithu
- 7) Hvězdné dítě /kov, který neexistoval/
- 8) Alinoe
- 9) Lučištníci
- 10) Země Ga
- 11) Oči Tanatloca
- 12) Město mrtvého boha
- 13) Mezi zemí a světlem
- 14) Aaricia
- 15) Vládce hor
- 16) Vlčice

VALNÁ HROMADA: ZLEVA J. MAXON, V. ZAVADIL, K. ŠAUDEK, V. VEVERKA, A. MATĚJKA, K. ZEMAN, P. NOSEK, I. HANOUSEK.

ČERVEN: PRVNÍ VALNÁ HROMADA

Poslední neděli v červnu se konala valná hromada zakládajících členů Comics klubu československého, která formálně uzavřela období zakládání klubu. Kromě vlastního pracovního programu v ní jako host vystoupil se svou přednáškou o kulturních aspektech comics v americkém životě pan Thomas Inge z USA, konala se malá burza comics (malá proto, že jen pár členů mělo co prodávat) a Juraj Maxon spolu s Vládou Vohrnou (foto) přiblížili účastníkům pomocí diaprojektoru atmosféru mezinárodního salónu v Erlangenu. Vzhledem k tomu, že Erlangenu jsou v tomto čísle zpravodaje věnovány další dva články, a pana T.Inge představíme blíže v následujících číslech, přeskočme rovnou k obsahu jednání valné hromady.

Předseda přípravného výboru CKČ Vláda Veverka seznámil přítomné s postupem při zakládání klubu, s aktivisty, kteří stáli u založení klubu a se současným stavem (720 členů, z toho 130 v autorské sekci, aktualizováno k 1.10.1990. V maximální stručnosti pro ty, kteří se valné hromady nezúčastnili: Během poměrně krátkého období od února 1990 byly zpracovány stanovy, provedena registrace klubu a registrace zpravodaje jakožto oficiální tiskoviny, natištěny informační materiály, stanovy a přihlášky, založeno bankovní konto a získána poštovní schránka. Klub navázal první kontakty s redakcemi /s těmi, které projeví o spolupráci zájem/, nejnadějněji se rozvíjí spolupráce s nakladatelstvím Comet, dobré jsou vyhlídky u Knižního podnikatelského klubu s.r.o. /comics řada Solo/ a České unie karikaturistů. Souběžně s CKČ byla založena na comics specializovaná firma FanCentrum.

V dalším období klub připravuje již náročnější akce, takže je nutné vycházet z dlouhodobější koncepce. Základem činnosti by měly být dvě akce - vždy na jaře valná hromada, kde by se scházeli aktivní členové a autoři a která by byla spíše pracovně zaměřena, a na podzim větší akce pro veřejnost s názvem Den comics. K této kostře se každoročně přidávají další akce podle situace - momentálně to bude na podzim vyhlášení Manifestu comics s cílem upozornit na přežívající zkrelené názory na comics v kulturní sféře, jednání s organizacemi a příp. orgány, kterých se naše činnost bude týkat (včetně ministerstva kultury, výtvarných svazů a některých vysokých škol), příprava klubového zájezdu do Angouleme na jaře 1991 a rozpracování koncepce Ceny comics klubu. K této ceně trochu podrobněji: půjde o každoroční

vyhlašování cen za nejlepší comics u nás, přičemž je nutné vypracovat kategorie, systém hodnocení (porota či anketou čtenářů?), získat sponzory a v neposlední řadě nalézt pro ni také vhodný název. Návrh koncepce bude zveřejněn v BDfanu, taktéž pak následně připomínky, rozhodne jarní valná hromada 1991 a na Dni comics 1991 by tato cena měla být vyhlášena poprvé za rok 1990.

V další části valné hromady byly probrány zásady udělování čestného členství klubu s tím, že výsledek diskuse vyzněl pro individuální přístup, tj. možnost navrhnout kandidáta z pléna na valné hromadě a následného hlasování. Počet návrhů by neměl překračovat únosnou mez, nad čímž bude bdít předsednictvo. Současně byl čestným předsedou klubu jednomyslně zvolen přítomný K.Saudek (rozhovor s ním najdete na jiném místě zpravodaje).

Další část jednání byla věnována ryze organizačním záležitostem. Plénu byly předloženy dvě možné koncepce rozvoje klubu 1) spoléhat se na sponzory a 2) vyvíjet vlastní hospodářskou činnost a být tak finančně nezávislý.

Přítomní se vyslovili pro druhou variantu, předsednictvo tedy do další valné hromady zpracuje koncepci činnosti v tomto směru. Dále bylo hlasováno (ze 78 přítomných členů klubu 77 pro, jeden se zdržel) rozhodnuto vybudovat postupně malý placený klubový aparát, který se bude muset svou aktivní činností postarat o to, aby měl klub na jeho výplaty. V současnosti to vypadá, že přechod k tomuto aparátu bude možné zahájit při počtu členů klubu kolem 1500.

Účastníci dále schválili návrh zásad hospodaření klubu (viz. BDfan č.7) a orientační rozpočet pro úkolový fond: zahraniční styky 8000,- setkání a velké akce 7000,- comics archiv 5000,- videosekce 5000,- materiál na výstavy 3000,- jiné různé 2000,-. Rozpočet je koncipován na členskou základnu 1990-1991 1000 členů. Poté následovala volba vedení klubu (7 členů se zdrželo, nikdo nebyl proti). Předsednictvo bylo zvoleno v sestavě: předseda Vladimír Veverka, sekretář Karel Zeman. Revizní komise: předseda Favel Nosek, členové Milan Krejčí (za Moravu) a Juraj Maxon (za Slovensko). V současné době je ve stavu zrodu videosekce (V.Vohrna), problematika dalších sekcí (autorská sekce a propagační) budou řešeny po Dni comics. Teritoriální tajemníci, kteří by měli zajišťovat případné konání Dne comics v jiných centrech než Praze či regionální akce (burzy comics) voleni nebyli vzhledem k tomu, že činnost klubu se teprve rozvíjí. Na závěr pracovní části valné hromady pak její účastníci schválili dnes již dosti neobvyklými 100 procenty závěrečné usnesení v tomto znění:

Valná hromada zakládajících členů CKČ

1) potvrzuje stanovy a schvaluje rámcový program z dubna 1990 (viz BDfan č.7 a informační leták).

2) ukládá předsednictvu vypracovat koncepci pro vytvoření placeného aparátu a udělování odměn, zveřejnit ji k diskusi v BDfanu a předložit k projednání následující valné hromadě.

3) uděluje titul čestného předsedy K.Saudkovi jakožto ocenění jeho celoživotního přínosu pro rozvoj comics v Československu.

4) schvaluje hlavní zásady činnosti pro další období s tím, že klub se bude orientovat na aktivní hospodářskou činnost a jeho chod bude zajišťovat postupně budovaný placený aparát.

5) ukládá předsednictvu vypracovat a zveřejnit k diskusi v BDfanu statut klubového pověřence pro styk se zahraničím

6) ukládá předsednictvu podchytit zájemce o aktivní práci v klubu z řad jeho členů

Rozhovor s právě zvoleným čestným předsedou CKČ Kájou Saudkem, pořízený na valné hromadě zakládajících členů Comics klubu československého v červnu 1990 (zkrácený záznam rozhovoru vysílalo Mikroforum ve středu 3.7.).

- Když se řekne jméno Kája Saudek, většinou se vybaví spojení legenda comics. Co pro Vás, pane Saudek comics znamená?

Především obživu. Já jsem to zkusil před těmi třiceti lety dělat tak, abych se tím dobře živil, abych zbohatnul, dodnes se mi to nepodařilo, ale dělám to stále.

- Před dvěma lety probíhala na stránkách Kmene dlouhá a nic neříkající diskuse o tom, jestli je comics škodlivý, nebo jestli se dá zařadit mezi literaturu. Kam by jste zařadil comics Vy?

Jsou knihy pro někoho dobré a pro někoho špatné. Knihy, které byly pro někoho nejhorší a byly přímo zakázány, vycházely dnes ve statisíkových nákladech. Comics dostal stejný osud. Alespoň můj comics.

- Myslíte si, že dítě, které vezme do ruky comics, se odnaučí číst?

V žádném případě ne, protože veškeré slabikáře jsou vlastně comicsy, kde jsou písmenka a současné obrázky. Já například jsem se naučil se svým bratrem anglicky, pokud to mohu říct, že umím anglicky, čistě jenom z comicsů, kde jsme se snažili dozvědět o co vlastně jde, o čem to je, jak to dopadne.

- Pokud by jste dostal nabídku spolupracovat na vypracování jazykové učebnice - comicsu, byl by jste pro ?

To je běžné v celém světě. V západním civilizovaném světě tyto učebnice existují.

- Na čem nyní pracujete ?

Nerad to říkám před dámou, několik nakladatelství má zájem o vydání erotických kreseb, které jsem dělal pro zábavu v dobách, kdy jsem musel pro peníze dělat třeba majora Zemana, nebo jiné kladné seriály minulých let.

- Myslíte si, že si comics udrží postavení, popularitu, kterou má v poslední době ?

Comics je poslední bašta, která padla. Předtím to byla, myslím, erotika, sci-fi, detektivka. Za mých časů, se například dělilo nenávistí proti angličtině a proti detektivce. To dneska nikoho nenapadne, že detektivka by mohla být zakázaným žánrem. Dokonce se to doktor Škvorecký pokusil obhájit pomocí nějakého toho svého poručíka . . . teď si nevypomenu na to jméno, byla to velmi literární figura, která vlastně obhajovala detektivku tím, že to byl český policista, který dobře pracoval.

- Co byste si přál pro český comics ?

Je mnoho mladých mužů a doufám, že se najdou i mladé dívky, kteří se comics naučili, a tak stačí jenom, aby jejich věci vycházely. Zatím je vidět mnoho mně nepochopitelných kreseb, ale každý má právo žít a to je ta demokracie . . . ať si lidé kupují, to co chtějí. Doufám, že si taky někdo koupí mě.

- Myslíte si, že máme dost talentovaných kreslířů comicsů ? Jak se na to díváte jako odborník ?

Nejsem odborník, ale viděl jsem několik velmi zdařilých kreseb různých mladých lidí, které mě nadchly a které bych nikdy nedokázal.

- Děkuji Vám za rozhovor.

- AH -

ERLANGEN - ČÁST NAŠÍ EXPOZICE.

ERLANGEN - BYLI JSME PŘI TOM

Vzhledem k tomu, že comics salónu v Erlangenu je věnována roportáž Macieje Parowského, zaměřím se spíše na účast naší klubové výpravy a na největší dojmy z této akce.

Skupina členů našeho klubu se díky aktivitě Juraje Maxona dostala do Erlangenu jako oficiální delegace, což obnášelo zajištěné ubytování a volný vstup na všechny, i ty placené, akce salónu. Jak příjemné - vždyť jsme do Erlangenu odjížděli s tím, že budeme klidně spát i ve spacácích a v autech, jen aby jsme mohli být alespoň dva dny při tom. Ve skupině byly zastoupeny všechny klubové "profese" - autoři (K. Zeman, J. Maxon, R. Broschardt), organizátoři (V. Veverka, L. Vohrna) i sběratelé (M. Krejčí). Na salónu jsme dostali dva stánky, v každém asi 10 panelů, takže jsme jeden použili jako stánoviště a informační "stand" a v druhém instalovali expozici věnovanou vývoji comics u nás. Kromě Saudka a názorného zobrazení cenzorských zásahů proti comics (v podobě panelu s letopočty a comicsovými postavkami, které byly

v jednotlivých etapách poválečného vývoje zakazovány) jsme měli sebou i ukázky z prací L. Hlavy, J. Maxona a čtyřlístků coby prvního a nejdéle vycházejícího magazínu comics u nás). Kromě toho jsme vezli značné množství comics na rozdávání a propagaci, nicméně atmosféra salónu a burzy na nás zapůsobila natolik, že jsme je posléze prakticky všechny úspěšně rozprodali za místní tvrdou měnu (takřka neuvěřitelně, vždyť byly v češtině !). Polovinu takto utržených peněz jsme věnovali klubu jako základ archivu autorské sekce a ihned utratili za comicsy (seznam přírůstků knihovny a informace k ní budou zveřejněny v příštím čísle zpravodaje).

Na salónu nás především uchvátila jeho atmosféra. Žilo jím celé město a počet návštěvníků během čtyř dní byl posléze odhadován na 45.000 ! Zájem byl i o nás a o činnost našeho klubu, organizátoři se o nás poerfektně starali a velkorysost i profesionalita salónu se pro nás stala velkou inspirací pro další činnost. Ty čtyři dny sotva tak stačily na

to, abychom oběhli všechny místa, kde se konaly výstavy, diskuse a projekce. Na mne osobně navíc zapůsobily i takové zdánlivě maličkosti, jako že do galérií a sálů jezdily mladé rodiny i s kočárky a návštěvníci mohli dovnitř i se psy.

Co se týče nákupů, vyplatilo se počkat na poslední den, protože to se dělaly výprodeje a při bedlivém sledění se dala některá alba koupit za polovíčku toho, co u konkurence na druhé straně sálu. Velký zážitek bylo také udílení ceny Max und Moritz - patronát nad salónek měl erlangenský starosta, který přednesl pozdravnou řeč a pak uspořádal pro přítomné večerní raut, který se protáhl hluboko do noci. A když jsme pak přeplnění dojmy a s auty vrchovatě naloženými comicsy jeli nazpátek, už jsme v duchu plánovali velkolepou výpravu za dva roky - vždyť Erlangen je od našich hranic něco přes tři hodiny jízdy, dá se to ujet na otočku bez tankování v SRN, vstup na akci je zdarma, najíst se dá už za 15 marek a jedno přespání by se dalo pro větší výpravu také zorganizovat v rozumné ceně. Takže proč by tam napřesrok nemohlo namísto dvou aut vyrazit třeba pět autobusů? Věřte mi, stálo by to za to!

V.Veverka

PODEPISUJE AUTOR LUCKY LUKA KRESLÍČ PAN MORRIS.

/ O / HLASY ČLENŮ

Provokace !?

Nechci zbytečně plýtvat místem v BDfanu na macherné spory mezi jednotlivými členy našeho Comics klubu, ale nedá mi, abych se nezastavil nad článkem "Chtěl bych se ptát" označeným šifrou -key-. Není mi totiž jasné, jak může kterýkoliv z příznivců comics tvrdit, že Helmich umí kreslit. Jeho seriál bych s výčitkami svědomí zařadil možná tak na stránky Čtyřlístku a to bych ještě litoval budoucí možné čtenáře. J. R. Novák je podle mne kapitola sama pro sebe. Nemohu nepoužít výraz, který se mi sám vnucuje - jeho doslova trapné obrázky jen chabě doplňují už tak dost slabý děj (pokud se dá o nějakém ději vůbec hovořit). Oddechl jsem si, když jeho "seriál" skončil. Nechápu, co nám chtěl autor vlastně sdělit - nestvůrné kresby a šílené barvy (podivně růžové vlasy a vousy apod.). Velice mne rozčílilo i jeho (snad

úmyslné?) nedopisování čárek a teček v "bublinách". Podle -key- bychom museli považovat za undergroundového autora každého kdo neumí kreslit. O textaři Matějkovi bych se nechtěl více šířit, ale budu rád, když mi -key- napíše, v čem je M. tak gramaticky od-

Mýlíte se, vážení čtenáři, to není obrázek M. Čermáka z Komety č. 4 na str. 39, ale obrázek již dříve zmíněného M. Nováka (M. Nováka, ne J. R. Nováka).

vážný (Anička = Andy? Chacha.). Děkovat Čermákovi za comics "Tři kluci a madona" je také poněkud přehnané. Obdivovat někoho za překreslení a vybarvení (musím však uznat, že za vybarvení pěkné) seriálu, který vycházel asi před dvaceti lety ve Větrníku (autor Miloš Novák), je neuvěřitelné. Pouze novinka v podání modré čepice Máčka a rozdílné oblečení všech (tři) chlapců je žalostně málo. Kompozice obrázků Marko Čermáka se Miloši Novákovi povedla. Autora článku omlová snad jen to, že seriál M. Nováka asi nikdy neviděl. Na ukázkou a také jako důkaz je připojen jeden obrázek (laskavě mi ho zapůjčil rozčilený sběratel R. Glos). Pouze s koncem článku mohu vyjádřit opravdový souhlas. Dětem by se jmenované seriály (Robot Miky a další) mohly opravdu líbit.

- P.Kuřitka -

Na základě dohody s vedením CKČ je na této straně věnováno místo samostatné sekci sběratelů kreslených seriálů KSK

SBĚRATELSTVÍ: COMICS POPRVÉ

Klub sběratelů kuriozit ÚKDŽ vyhlásil v letošním roce v pořadí již sedmý ročník akce Sběratelství, v jejímž rámci budou jednotlivými sekci provedeny průzkumy sbírek v dané oblasti. Výsledky mají být zpracovány do konce února 1991, což předpokládá navrátní dotazníků nejpozději do konce roku 1990. Vzhledem k tomu, že průzkum má být co nejkomplexnější, to jest nemusi se omezit pouze na členy sekce, rozhodli jsme se neposílat dotazníky individuálně členům sekce, ale otištěním v BDfanu umožnit zapojit se do průzkumu co největšímu počtu sběratelů comics. Vzhledem k tomu, že tuto akci provádíme poprvé, nebudeme se zatím účastnit vyhodnocení nejpozoruhodnějších sbírek, ale soustředíme se především na zmapování stavu a pak také na vytvoření vlastního systému hodnocení sbírek.

Problém totiž spočívá v tom, že comics jsou natolik kuriózní záležitost (coby sběratelský obor), že nikdy sbírky tohoto druhu srovnávány nebyly a není vytvořena ani srovnávací metodologie. Proto musíme také vytvořit kritéria hodnocení sbírek, jako např. zda je budeme posuzovat podle metráže při srovnání sbírky na jednu či více hromad, nebo podle počtu listů (sbírka čs. comics přeci obsahuje především jednotlivé listy, vytrhané z časopisů), nebo podle počtu alb, nebo podle počtu autorů ve sbírce atd.

Proto prosím berte zde přiložený dotazník jako první verzi možných kritérií a kategorií pro hodnocení sbírek comics, a pokud budete mít nějaké připomínky, návrhy nebo doplnění, neváhejte a zašlete nám je na adresu comics klubu. Již přiš-

tí rok pak můžeme těchto připomínek využít.

Pokud nechcete ničit své číslo BDfanu, stačí když dotazník oseroxujete nebo opíšete.

COMICS - SBĚRATELSTVÍ

hodnocení sbírek

jméno:

příjmení:

ulice a číslo:

město:

PSČ:

člen sekce sběratelů comics

KSK:

kategorie české a slovenské comics

a) počet kompletních seriálů, otištěných v časopisech

předválečných

poválečných

b) počet časopiseckých seriálů zastoupených v archivu ukázkou /alespoň jedna strana originálu/ předválečných

poválečných/

c) pozoruhodná kolekce /např. specializace na K.Saudka, edici Čtyřlístek, Rychlé šípky a pod., nutno blíže upřesnit a popsat, nejlépe na samostatném kusu papíru/

kategorie zahraniční comics

a) kolekce teoretické literatury o comics ks

b) sbírka comics magazínů /tj. obsah 70 a více procent výhradně comics, seriály většinou na pokračování. Příkladem je Pif, Stripoteka, Metal Hurlant, Cimoc, 2000 AD atd./

Francouzské ks

Jugoslávské ks

Britské ks

Italské ks

Španělské ks

ostatní země ks

c) sbírka klasických comics booků /výhradně ve formátu užívaném v USA/

USA ks

počet ukázek jednotlivých edičních řad /hrdinů/ u comic booků z USA

/seznam samostatný list/ nejstarší comic booky z USA název..... a rok

ostatní země ks

d) sbírka comicsových alb /formát A4 a větší/

Francie ks

Británie ks

USA ks

SRN ks

PLR ks

Itálie ks

Španělsko ks

ostatní země ks

e) comics z největšího počtu zemí /tzn. jakékoliv druhy comics, nutno přiložit lístek s jmenovitým seznamem zemí/

počet zemí

f) pozoruhodná kolekce /opět bližší specifikace a popis sbírky na samostatném listu, např. specializace na kompletního Pifa, jednotlivé země, nakladatele, tematické oblasti, autory či hrdiny/

g) comics s podpisem některého z autorů, případně autogramy autorů comics /počet, případně jména na samostatném seznamu/

h) pozoruhodné exempláře sbírek /max. 5, popsat na samostatném listu papíru/

Vyplněné informační lítky zašlete prosím do poloviny prosince na adresu Comics klubu, resp. redakce BDfanu. Máme zájem o co největší účast, abychom mohli alespoň částečně zmapovat stav sbírek u nás! (nezapomeňte, že žádná oficiální instituce v minulosti u nás, comics nestudovala a neschraňovala a proto největší sbírky budou právě sbírky soukromé)

O P R A V A

Redakce se tímto omlouvá V.Tučapskému, že v minulém čísle BDfanu vypadla při přepisu v jeho článku "Chtěl bych se ptát" část textu a došlo tak ke zkreslení obsahu. Na str.6 tak vyšel text "Gemrot z Komety má také švih, ale proč ten stále omílaný Ztracený svět?", zatímco správně mělo být "Gemrot z Komety má také švih, ale proč mne nebaví číst text? Žilák je dobře divoký, ale proč ten stále omílaný Divoký svět?"

Zasílání časopisů poštou pro individuální předplatitele může na první pohled vypadat jako hračka. Věřte však, že tomu tak není. Viz naše první zkušenosti po zahájení činnosti.

Pravidlo zřejmě zní, že problémy se vynoří vždy tam, kde je nejméně čekáte. FanCentrum to postihlo hned na začátku činnosti, když poštovní služba Vakus (zajišťuje zasílání peněz složenkou) popletla adresu našeho účtu. Po inzerci v BDfanu začaly chodit první objednávky, pak první peníze (věřili by jste, že to složenice trvá až 7 dní, než dorazí ke svému adresátovi ?), a kontrolní účtížky nikde. Což byl problém, protože lidé takto zaplatili, čekali na potvrzení objednávky, a nikde nic, protože na druhém konci domina jsme dumali nad narůstajícím kontem předplatitelů, jejichž jména jsme neznali. Když to

1) L.Říha, Liberec

trvalo tři týdny, zahájili jsme pátrání. To zabralo další týden, v jehož závěru jsme se hrabali v ústředním archivu všech složenek, odeslaných v této republice za poslední tři roky. Ó jaká to radost ! Nicméně ztracené účtížky jsme našli, adresu dali opravit a abonentům zaslali omluvný dopis. Pak nastala další, vyšší fáze, kdy už jen průběžně řešíme problémy typu -nejsou obálky A4 - na poště neberou složenkou typu "C" pro styk v hotovosti - tu a tam někdo pošle peníze, ale zapomene poslat objednávku - tu a tam někdo pošle objednávku, ale nepošle peníze - tu a tam něk-

Konkurzu na návrh znaku Comics klubu Československého se k datu uzávěrky zúčastnilo celkem 5 autorů s 12ti návrhy. V době, kdy dostanete toto číslo zpravodaje, bude již o výsledku konkurzu rozhodnuto - jak to dopadne, zjistíte z legitimací, které by měli členové klubu obdržet na I. Dni comics (jinak budou rozslány poštou spolu s dalším číslem BDfanu). Nicméně aby jste si udělali představu o soutěžních návrzích, otiskujeme zde několik z nich.

2) P.Volf, Praha

Causa Štěpánek

Vzhledem k tomu, že dobrou polovinu účastníků jarní zakládající valné hromady Comics klubu tvořili autoři, byla specifická také diskuse. Nediskutovalo se totiž ani tak o organizačních otázkách či o tom, co se kde bude vydávat, jako spíše o problematice autorské tvorby. A hlavním tématem, kolem kterého se diskuse točila, byla původnost tvorby, měřítko původnosti a otázka, co může v této oblasti Comics klub učinit.

Problematika plagiátorství a epigonství je poměrně složitá. Je zde totiž nutné brát v úvahu znění autorského zákona, který v §3, bod 1 mimo jiné praví: **Předmětem autorského práva jsou také nová díla původní, která vznikla osobitým tvůrčím zpracováním díla jiného.**

Z tohoto textu tedy vyplývá, že pokud vezmu kresbu K.Saudka, rozstříhám ji na proužky, tyto proužky oproti sobě posunu a namísto dvou z nich udělám barevnou čáru, vzniká nové (umělecké?) dílo, jehož jsem výhradním autorem !

Ostatně, tyto techniky hojně používá např. A.Warhol, jak se můžete v těchto dnech v Praze osobně přesvědčit. Jak jsem tedy již uvedl, celá problematika je poněkud složitější, než se mohlo některým účastníkům diskuse zdát (předev-

ším v otázce např. kresebného stylu a la K.Saudek, kdy byl tento kreslíř prakticky jediným profesionálním vzorem, takže z něj vychází řada mladých autorů jako Páv, Štambach či D.Řáždíčka - zde je celou záležitostí třeba zkoumat také jako projev výtvarné školy). Nicméně praxe ukazuje, že plagiátorství zde existuje a je nějakým způsobem potřeba proti němu bojovat. Touto potřebou byly také motivovány dva příspěvky, které se v redakci nezávisle na sobě sešly ke stejnému tématu - tvorbě J.Štěpánka. A jestliže na základě výše uvedeného paragrafu autorského zákona nelze inkriminované seriály soudně stíhat pro porušení copy-rightu, je alespoň možné upozornit, kdo, kde a z čeho (eufemisticky řečeno) obkresluje a kopíruje.

Rozhodně nám nikomu nejde o útoky proti jednotlivým autorům, jako spíše o etiku profese. Proto zasíláme panu Štěpánkovi exemplář BDfanu s tím, že má možnost se na jeho stránkách k těmto materiálům osobně vyjádřit - jsme připraveni poskytnout prostor i druhé straně. Diskuse na téma plagiátorství tedy tímto začíná.

Vladimír Veverka

PS: Kromě pana Štěpánka zasíláme originál Jupíka i do Francie, co na to řeknou naši francouzští kolegové od fachu.

3-4) A.Juračková, Blansko

terou objednávku nenajdeme - tu a tam musíme vysvětlovat, že některé tituly ještě nevyšly, proto je nemůžeme dodat obratem. Ve snaze zlepšit komunikaci s našimi zákazníky proto nyní následuje několik důležitých informací:

1) Nový nabídkový list budeme tisknout a rozesílat v lednu 1991. S jistotou již nyní můžeme potvrdit (viz některé dotazy), že budeme zasílat také produkci ostravského nakladatelství S-PRESS (Thorgal, Funky Koval), veškerou produkci nakl. Comet (z nových titulů lišák Vuk+Maugli, Robin Hood, Dračí Let /Hanuš, Kubic/, Kouzelné zrcadlo /Kupková/, Erozy K.Saudka) a tituly připravované redakcí Škrt/KUK, resp. Českou unií karikaturistů. Další tituly najdete v nabídce

a nemusíte se bát, že pokud vyjdou dříve, než nabídku vydáme, již je nedostanete. Nakupujeme comics do zásoby tak, aby jsme byli schopni uspokojit poptávku minimálně na půl roku.

2) z avizovaných titulů v nabídce č.1 potvrzujeme tímto Arénu od čísla 4 (zdržení v tiskárně, pokud č.4 nevyjde v listopadu, bude až v únoru či březnu 1991) a Čtyřlístek (od prvního čísla roku 1991). Na skladě je již i Aréna 1-3. K.O.Mix zanikl, proto objednávky automaticky stornujeme s tím, že pokud se nám časem podaří získat vyšších 6 čísel pro sběratele, bude možné si je objednat samostatně. Pokud by měl někdo zájem objednat si kompletních prvních 20 čísel týdeníku kresleného humorzu

KUK (celkem za 20,-Kčs), má tímto možnost. Taktéž nabízíme Thorgal - hvězdné dítě a Funky Koval - Jedním dechem. Ze starších Komet nabízíme čísla 7,8,10,11 a 12. Svět Fantastiky č.1 definitivně došel.

3) Pokud si doobjednáváte nějaké tituly, uveďte prosím, že již u nás máte konto. Pokud zasíláte na své konto další peníze, uveďte tuto informaci také !!! (již se nám stalo, že jsme doobjednávku a nové peníze zaznamenali jako zcela nového předplatitele).

4) Předběžná kontrola:

comics klub
československý

5-6) J.Unhart, Praha

CAUSA ŠTĚPÁNEK

6a

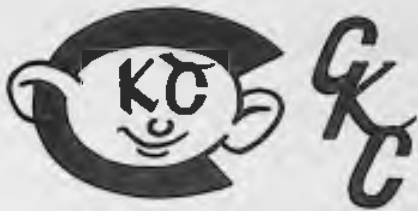
6

ODPOVÍDÁM

V BDfanu č.7 jsem se chtěl ptát - a teď musím namísto toho sám odpovídat. Na adresu redakce klubového zpravodaje přišly dotazy s přáním vysvětlit "jakže to myslel s tím Štěpánkem". Nuže:

Snad každý comicsový fanda zná francouzský časopis PIF. Zvláště dobře a rád si jistě vzpomíná na čísla z první poloviny 70. let, kdy se v něm pravidelně objevovaly kvalitní seriály Rahan (kreslil Chéret), Dr.Justice (Marcello), Teddy Ted (Forton), Les Aristocrates (Tacconi), Loup-Noir (Kline) a další. Kdo má jmenované hrdiny v sobě zažité, tomu možná Štěpánkovy seriály v Kometě něco připomínají. Mně rozhodně

7-8) V.Šlajchrt, Janov

k 15.10.1990 byly expedovány Ikarie 1-4, Kometa 12,13, SF 1,2, Interes 1,2, Třetí pusa od princezny. Během 5 dnů budeme expedovat Magazin komety č.1. Pokud jste měli něco z tohoto objednáno a nedostali, informujte nás !

5) Objednané tituly zatím není možné vyzvedávat si osobně, ale pracujeme na tom. Začátkem roku 1991 by v některých lokalitách již měla začít fungovat naše roznášková služba a v Praze bude možné si je vyzvednout v našem firemním obchodě (pokud nám to s tím obchodem vyjde !).

Bude se platit !

Dobrá zpráva pro všechny, kteří nás v uplynulých měsících bombardovali dotazy, kdy že konečně budou moci zaplatit příspěvek do comics klubu - nyní máte konečně příležitost.

Bokem ještě malé vysvětlení - placení příspěvků u členů, kteří se přihlásili v dubnu až červnu, je opožděné hned z několika důvodů. Za prvé zaslání složenký je nutné spojit se zasláním zpravodaje, protože posílat ji zvlášť znamená vyhodit z klubové pokladny cca 500 x (1,- poštovné + 0,15 obálka + 0,25 náklady na napsání adresy + spousta práce s expedicí), což si myslíme je zbytečné plýtvání penězi i prací. Za druhé nebyly vytištěny složenký - poště, která na to má monopol, to prosím trvá celých 26 týdnů ! A na přepážce nám, považte, odmítli víc jak 10 složenek vydat. Takže zadarmo vyfasovat 700 složenek, ještě je navíc i vyplňovat... Raději jsme si počkali na ty objednané, potištené, a těch pár na poště nafasovaných jsme průběžně zasílali nově se hlásícím členům. Ostatně, myslím, že tento postup byl maximálně seriózní - jako jedna z mála z těch stovek nově vzniklých organizací jsme nemámili z lidí peníze dříve, než se přesvědčí, zda to není vyhazování financí oknem...

Takže - pokud již máte zaplacené (část členů platila na valné hromadě), složenký ve Vašem zpravodaji není. Pokud v něm je (nebo v něm není, protože vypadla během cesty poštou, ale víte, že jste neplatili), pak tedy vyplňte své jméno a částku, kterou hodláte klubu poukázat. U členů je to 68,- Kčs pro rok 1990, u zájemců o autorskou sekci i s příplatkem celkem 108,- Kčs. A prosím pospěšte si, aby jsme měli peníze na Den comics. Stíháme to jen tak tak.

CAUSA ŠTERÁNEK

2 ▲

3 ▲

3 a ▼

4 a ▼

4 ▼

MAIS LES REQUINS SE RAPPROCHENT ET LE FILS DE CROD DUT SONGER A SI

Vorschau

4. INTERNATIONALER

COMIC-SALON

14.-17. Juni 1990

Erlangen

CAUSA ŠTĚPÁNEK

ano. Britský gentleman s motýlkem ve Válce s mloky jednoho z Aristokratů, blondatý radioamatér /Kometa č.4, str.47/ Rahana a pády tří hochů /Kometa č.4, str.41/ pády protivníků obratnějšího Dr.Justice. Divoch Stark /Kometa č.4, str.41/ pózuje/nejen v Rahanově stylu, ale má na krku i jeho náhrdelník s pěti zuby. Mustang Maurice z Bezhlavého jezdce nosí tvář Dr.Justice, ale tělo, pokud jej zrovna nepoužívá starý žeb Stump, patří spíše štíhlému Teddy Tedovi. Blouznící Maurice /Kometa č.11, str.41/ dokonce jakoby až v poslední chvíli namísto Justicova typického "AITEII !!" vykřikl anonymnější "NEE !!". Jinde /Kometa č.12, str.45/ má Maurice alias Teddy Ted po boku svého přítele L'Apache...

Přeháním moc ? Příkladám obrázky. Rahan se na nich mění v lovce perel, divocha Starka i kapitána van Tocha. Všimněte si i přesunu žraloků a ryb z Komety č.1, str.46-47, do Komety č.3, str.43 a č.4, str.47 -to už ale pan Štěpánek nekopíruje francouzskou předlohu, nýbrž sám sebe. Máte-li po ruce příslušná čísla Komety, srovnávejte s námi:

Například Erlangen

(pro BDFan napsal Maciej Parowski,
překlad do češtiny J.Czaplińska)

V polovině června se v Erlangenu, půvabném bavorském městečku 20 kilometrů severně od Norimberku, konal 4. Mezinárodní salón comics. Mezi několika desítkami vydavatelů, tisícovkami návštěvníků a nakupujících a mezi téměř stovkou autorů jsme se v tomto městě objevili i my - Bogusław Polch a já - jakožto jediní oficiálně pozvaní hosté z Polska. Polch totiž s mou skromnou pomocí nakreslil short-comics Pád bůžků (Upadek božků), který byl otiskán v mezinárodním albu DURCHBRUCH (Průlom) vedle 22 dalších prací mistrů jako jsou Bilal, Moebius, Manara, Maziers, Tardi, Prado, Bill Sienkiewicz či Schultheiss. Toto album, věnované horkým událostem sklonku roku 1989, vydané z iniciativy Carlsen Verlag v hned několika jazykových mutacích najednou ve čtrnácti zemích světa, získalo mimo jiné i nominaci na letošní německou národní comics cenu Max und Moritz Preiss. Také u zbývajících nominovaných seriálů, vybraných ze 700 v SRN každoročně vycházejících comicsových alb, se povětšinou projevovaly úzké vazby na nejnovější události a sféru politiky.

Z a č a l o t o n e v i n n ě - šéfredaktor comicsové rady Carlsen Verlag Andreas C.Knigge zavolal v posledních dnech prosince 1989 Polchovi s nabídkou bleskové nakres-

lit 4stránkový comics k tématu pro Poláky nejdůležitějšímu, které by mělo zároveň i symbolickou sílu v aktuálním kontextu nejnovějších světových událostí. Bogdan se neprodleně rozhodl pro námět demontáže pomníku Dzeržinského a pozval mne ke spolupráci na scénáři. Po několika dnech diskusí a hledání grafických podkladů (sehnat přesné snímky nezničeného pomníku v lednu 1990 se ukázalo být sakramentsky těžké) jsme vypracovali skicy příběhu, určeného pro světové čtenáře, kteří nemají ani zdání o Polsku a jeho dějinách. Deset dní poté putoval kompletní seriál i s přeloženými bublinami do SRN, koncem ledna jsme již měli od Andrease schválení a potvrzení smlouvy. Obdobně reagovali i ostatní a tak jsme již v dubnu obdrželi autorské výtisky všech čtrnácti jazykových mutací alba. Všechno to trvalo pouhé tři měsíce.

Durchbruch - v podobě realistické i v klasické SF, v historickém comics, v grafickém žertu, symbolické surrealistické scéne, futurologické vizi, malířské nabídky, či ve vazbě na takovou klasiku jako je Superman - vyprávějí autoři této publikace o narození, dějinách a pádu Berlínské zdi. O radosti z jejího zbourání, a o pádu totalitního komunismu, ale i o jeho počátcích. O politických hrách, doprovázejících dnešní nový řád v Evropě.

VAZBY MEZI COMICS

a skutečností bylo možné nalézt prakticky kdekolí na salónu. Newyorský experimentální výtvarník Art Spiegelman (původem Žid, což neopoměl zdůraznit při přebírání hlavní ceny) je autorem parabolického podání holocaustu s názvem MAUS, ve kterém dlouhu umučených Židů přebírají antropomorfizované myši a nacisté kočky. Gerard Seyfried ve výsměšné satíře ukázal groteskní Útěk z Berlína po otevření hranice. Mezi nenominovanými a neoceněnými díly přitahovalo pozornost dvoudílné album Friedmana Bedurftiga a Dietera Kalenbacha Hitler, dobyvatel moci a Hitler, liduvrah - pracovní comicsová rekonstrukce počátku, vlády a slávy i pádu nacismu.

Obdobná tematika se objevila také v bohatém diskusním programu salónu, který doprovázel výstavy a vlastní veletrh. Bylo vidět, že Němci teprve nyní, s perspektivou sjednocení, objevují politiku a dějiny. Hovoří již celou pravdu, již nemají strach ze zkázy náladu Rusům, a tak neberou na sebe celou vinu za hříchy 20. století. Ve veřejném životě, a tím i v comics, se hlásí o slovo generace Němců, pro které Hitler není výčitkou svědomí, ale vzdálenou minulostí. Sice tragickou, strašnou, vražednou (o jakékoliv rehabilitaci není ani řeč), avšak historii,

CAUSA ŠTĚPÁNEK

MAX-UND-MORITZ-PREIS 1990

(nejvyšší německé ocenění udělované v oblasti comics na mezinárodním salónu comics v Erlangenu)

NEJLEPŠÍ ZAHRANIČNÍ COMIC STRIP - CALVIN AND HOBBS amerického autora Billa Wattersona

NEJLEPŠÍ NĚMECKÝ VÝTVARNÍK - GERHARD SEYFRIED za dosavadní tvorbu s přihlednutím k nejnovějšímu albu-parodii "Útěk z Berlína"

NEJLEPŠÍ V NĚMČINĚ VYŠLÉ ALBUM v této kategorii udělila poro-

Max und Moritz

PREISVERLEIHUNG

ta celkem čtyři ceny a jednu zvláštní cenu

ocenění získaly -

nakl. EHAPA VERLAG za album M.Prada "Der Tagliche Wahn"

nakl. CARLSEN VERLAG za album A.Moora a D.Gibbonse "Watchmen - Die Wächter"

nakl. EDITION MODERNE za sebraná díla J.Tardiho

nakl. KUNST DER COMICS za comics magazin "Boxer"

Zvláštní cenu poroty získal čestný host salónu, americký autor ART SPIEGELMAN za comicsové zpracování holocaustu "MAUS"

CAUSA ŠTEPÁNEK

12 a

11

12

11a

35

Jejíž vliv na dnešek je možné hodnotit bez min-dráků, taktických úniků a nůžek cenzora teprve dnes. Markus Tschernegg, kybernetik z Rakouska, velký znalec, kritik a příznivec comics, k němuž všichni editoři salonu projevovali obrovskou úctu, řekl, že ještě před 2-4 roky by takový postoj nebyl možný. A tak se i v německém comics otevřeně odehrává

Z m ě n a D u c h a Č a s ů.

Comics opanoval Erlangen kvalitativně i kvantitativně. Prvního salonu v roce 1984 se účastnilo jen šest vydavatelů, nyní již 64. Byli přítomni i představitelé z NDR, ČSFR, tedy věc před šesti lety ještě neskutečně fantastická. Město bylo plné praporů s emblémy výstavy, plakátů a maleb, obchody zdobily své výkladní skříně postavami comicsových hrdinů, a za sklo dalo comics dokonce i univerzitní knihkupectví, nemluvě o prostorách, které pro burzu a comicsový trh poskytl velký obchodní dům CaA. Všude se vinuly fronty fanoušků s alby, čekajícími na podpis či kresbičku na památku, salón provázela bohatá přehlídka filmů hraných i animovaných a dalších programů. Souběžně se ve městě konala přehlídka nového sovětského filmu, takže se sešli všichni se všemi a mohli se bavit o všem. Snad proto také starosta Erlangenu dr. Dietmar Hallverg na závěr salonu pojmenoval Erlangen hlavním městem comics v Německu a prohlásil, že slo o

P r v n í s a l ó n d o o p r a v d y
s j e d n o c e n ě E v r o p y.

Již zmíněný autor A. Spiegelman přednesl na slavnostní recepci brilantní projev, předběžně pojmenovaný "Nemiluji vás, Němci, ale začínám vás mít rád". Přes staré účty s Hitlerem zde prohlásil, že 45 let po konci války vyhrál mír, varoval své hostitele před nacionalismem, svou cenu nazval zpožděnou válečnou reparací a oznámil, že změnil německé pero Rotring za nějaké jiné, aby svou kresbu udělal méně "mechanickou". Za to vše obdržel od přítomných nešovinistický a upřímný potlesk (kompletní překlad opravdu velmi zajímavého proslovu A. Spiegelmana otiskneme v příštím čísle BDfanu - pozn. redakce).

Předseda poroty Ceny Max und Moritz pan Cuno Affolter pak krásně hovořil o oceněných, přičemž používal slova jako psychologická hloubka, alegorie a parabola, estetika, umělecké ambice, poetika Ficassa a Hemingwaye. Byla v tom nemalá část pravdy o odměňovaných a nominovaných, za-

CAUSA STEPÁNEK

13a ▲

14a ▲

15a ▶

POKRAČOVÁNÍ PŘÍSTĚ...

▼ 13

▼ 14

▶ 15

roven to ale nemohlo postihnout celkovou situaci podle toho, co se v Erlangenu představilo. Nad comicsy vydávanými v SRN totiž již několik měsíců visí něco mraků a může se mu také ledacos vytýkat. Během večerních diskusí nezůstaly opomenuty ani ty temnější stránky, a tak zatímco zde padala slova o zázračném comicsovém boomu (až 1.700 nových titulů ročně!), v hovorách se mnou a s Bogdanem neskrýval A.Knigge počínající

přesycení z nadbytku. Drží se zavedené edice a velká nakladatelství. Nastala však těžká situace pro malé nakladatele, německý trh se ukázal být příliš těsný, aby užíval všechny. Comicsy vyjma velkých dětských hitů jako Asterix či Lucky Luke mají nepříliš velké náklady (5.000 až 8.000 prodaných výtisků je pro editora důvodem k radosti). Problémem také začíná být malý podíl německých výtvarníků na vydávané produkci. Comics vydávaný v SRN je dílem převážně dovoзовým (Francie, Belgie, USA), ze 700 alb bylo jen 30 tuzemská práce. O další hrozbě hovořil zase M.Tschzrnegg. Velkoprodukce vedla ke snížení intelektuální úrovně comics, prezentovaných a německém trhu. Výtvarná stránka, především u Francouzů a Belgičanů, sice zůstává rafinovaná, ale problémy jsou se získáním netuctového, původního libreta.

- UKÁZKA Z ALBA G. SEYFRIEDA
„UTĚK Z BERLINA“

CAUSA ŠTĚPÁNEK

16a

16

Stačí? Nerad bych kvůli dalším ukázkám zabíral v BDFanu místo na úkor jiných příspěvků. Snad už je teď jasné, co jsem svou poznámkou minule myslel. Chce-li někdo z vlastních Pifů starých 15-20 let v hledání Štěpánkovské "inspirace" pokračovat, bude mít zcela jistě úspěch. Mně však už těch několik dlouhých hodin obracení stránek a srovnávání obrázků úplně stačí k poznání, že ve Štěpánkově Válce s mloky i Jezdci nemohu věřit původnosti ani jediné postavy, kompozice či jedinému detailu. Snad jen zasmušilému výrazu Karla Čapka a hlavě Bezhlavého jezdce.

- key -

- 1a) Kometa č.1/44
- 2a-5a) Kometa č.1/46
- 6a) Kometa č.1/47
- 7a-9a) Kometa č.2/47
- 10a) Kometa č.2/48
- 11a) Kometa č.5/43
- 12a/ Kometa č.7/45
- 13a-15a) Kometa č.7/48
- 16a) Kometa č.12/46

ČTYŘI DNY V BUDAPEŠTI

Prý bych napsal o budapeštském festivalu kresleného humoru. Snadno se řekne, ale jak uchopit a popsat těch pár dní, jen volně oscilujících kolem několika ústředních akcí? Pro vás by asi bylo nejzajímavější, jak úzce se na

mezinárodním poli prolíná kreslený humor s comics. Není to dáno ani tak tím, že by tvůrci alternovali mezi oběma oblastmi, jako spíše obchodními vazbami. A tak se například s Jerry Robinsonem, vystupujícím zde hlavně v roli zástupce velkého Creators syndikátu, svorně přátelili kreslíři běžných cartoons /kreslený humor - pozn. redakce/, politických karikatur i comics.

Jerry je ovšem jinak také autorem známé knížky o historii comics a dlouholetým výtvarníkem Batmana. To on stvořil Netopýřákovu nejznámějšího soupeře Jokera (Vtipálka). Tentokrát nepřijel o Evropy jen tak se setkat s obvyklým mezinárodním stádem lidí od fochu, ale i prozkoumávat nová loviště talentů. Na můj přímý dotaz odpověděl, že samozřejmě má zájem poznat cokoli zajímavého v této branži i z Československa - možná, že si po letech dikobrazí diety neuvědomujete, že náš kreslený humor má ve světě velice dobré jméno. Ještě aby i comics měly.

Dva další senioři žánru, kteří se v Budapešti vyskytli, byli oba ze světa stripů: Brant Parker, spoluvůdce stripu Wizard of Id (Kouzelník z Idu), a Mel Lazarus, který má na svědomí hned dva slavné stripy - Mamma (Maminka) a Miss. Peach (Slečna Broskvičková). Skvělým zjištěním bylo, že pod comicsovou slávou byli oba velice příjemní a přátelští pánové, kteří (obzvláště Mel) nejraději mluvili o svých rodinách a každodenních obyčejnostech.

CAUSA ŠTĚPÁNEK

PS: za tip, spolupráci a zapůjčení comicsového archivu děkuji přítelovi Alešovi D., který nad původností Války s mloky zaváhal už po prvním pokračování. Já až po druhém.

- 1) PIF č.270/21, Lecureux-Zam: Rahan
- 2) PIF č.144/37, Ollivier-Marcello: Dr.Justice
- 3) PIF č.270/23, Lecureux-Zam: Rahan
- 4) PIF č.270/23, Lecureux-Zam: Rahan
- 5) PIF č.270/25, Lecureux-Zam: Rahan
pozn: na xerokopii č.5 se už nevešla ruka s ukazovákem - viz 5a.
- 6) PIF č.270/22, Lecureux-Zam: Rahan
- 7) PIF č.177/45, Ollivier-Marcello: Dr.Justice
- 8) PIF č.177/45, Ollivier-Marcello: Dr.Justice
- 9) PIF č.177/43, Ollivier-Marcello: Dr.Justice
- 10) PIF č.221/50, Ollivier-Marcello: Dr.Justice
- 11) PIF č. 183/50, Pratt: Corto Maltese
- 12) PIF č.332/15, Sanitas-Forton: Mysteres de l ouest
- 13) PIF 189/43, Lecureux-Forton: Teddy Ted
- 14) PIF 189/43, Lecureux-Forton: Teddy Ted
- 15) PIF 189/42, Lecureux-Forton: Teddy Ted
- 16) PIF 221/49, Ollivier-Marcello: Dr.Justice

SUPERVÝTVOR "SEN"

Krátko a stručně: Pán Štěpánek si k tomuto svojmu veledieli v prvom čísle časopisu Jupíík zapožičal kreslený seriál pánov R.Lecureuxa (textára) a R.Poiveta (kresliča).Pôvodný seriál má názov "Les pionniers de l'esperance" a inkriminovaný diel sa volá "Le robot invulnérable" (vyšiel časopise PIF v roce 1972, číslo 180 /staré číslovanie 1418/, str. 31-50.) Samotný príbeh originálu v kocke: Na Zem dôjde upozornenie z planéty Arca, že sa im vymkol z rúk malý vesmírny koráb, na ktorého palube letí nezraniteľný robot. Koráb pristane na Zemi, robot vylezie a ničí blízke mesto. Nakoniec je zlikviduje jeden zo stálych hrdinov seriálu Thanga, člen EMC.

Pohral som si trochu s porovnávacou anatómiou oboch seriálov a výsledok je tu (vzhľadom k tomu, že autor rukopisu podrobne popisuje jednotlivé stránky, uverejňujeme pro nedostatok miesta najvýznamnejší časti z jím dodané obrazové dokumentace bez popisného komentáre - pozn. redakce).

WIZARD of ID

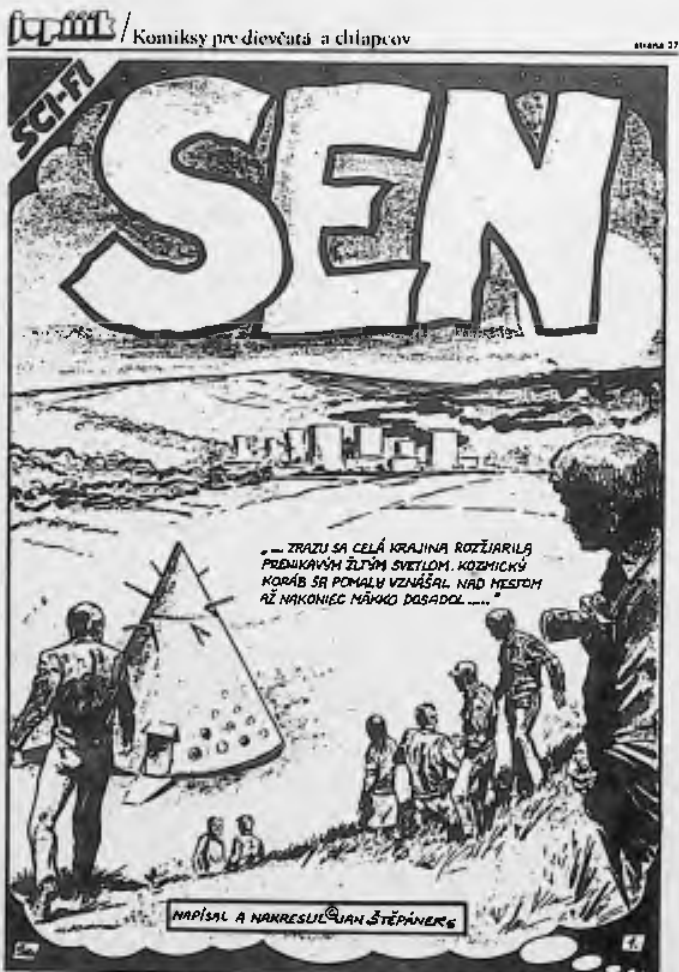

▲ PARKERŮV SERIÁL VYCHÁZÍ I V INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE. A VEDLE PODPIS AUTORA NA PAMÁTKU.

Z mladší generace musím zmínit Ricka Veitcha, který v současnosti pracuje na slavných Teenage Mutant Ninja Turtles (to si přeložte sami se slovníkem, protože dát to do správné češtiny bude práce jako hrom), což jsou čtyři krásná zvířátka, která v podobě comic booku patří mezi jeden z nejlepších comicsových produktů v USA. Ostatní svět však nyní dobyly až ve zprimitivněné filmové verzi. Rick udělal na festivalu jeden dobrý obchodnický trik, když tu zdarma distribuoval první ze čtyř částí své vlastní Minisérie.

Veselá zvířátka zde zastupoval Milton Knight, černý a velice kultivovaný Newyorčan, undergroundový styl pak Peter Kuper a Leonard Rifas. Oba již byli hledat kontakty v Praze a s druhým z nich se někteří z vás možná již i setkali. Phil Yeh z Kalifornie bez ustání propagoval vlastní projekt jak pomocí comics mýtít analfabetismus (má hezké heslo: Čti, zabraň vymření, a za hrdiny svých knih roztomilé dinosaury. Tě-

CAUSA ŠTĚPÁNEK

TO DAN -

BEST WISHES,
PARKER

mi svými dinosaury žil tak intenzívně, že by se nikdo nedivil, kdyby mu někde na těle vyrazily zelené šupiny).

Na závěr jsem si nechal starého přítele československého comicsdomu Toma Inge. Přednesl druhý den příspěvek, který do necelé jeden a půl hodiny vměstnal celou historii comics. Jsem v ní dost zběhlý, ale to bylo i na mě moc. Nebudu unavovat popisem výstavy - popisovat obrázky mi vždy připadalo hloupé - a zůstanu u lidského faktoru. Lidé z této branže jsou velmi příjemná banda a jako hlavní poznatek jsem si odnesl vědomí, že se musíme snažit se k nim co nejdříve přidat, protože většina informací a důležitých kontaktů se rodí právě z neformálních schůzek při podobných akcích.

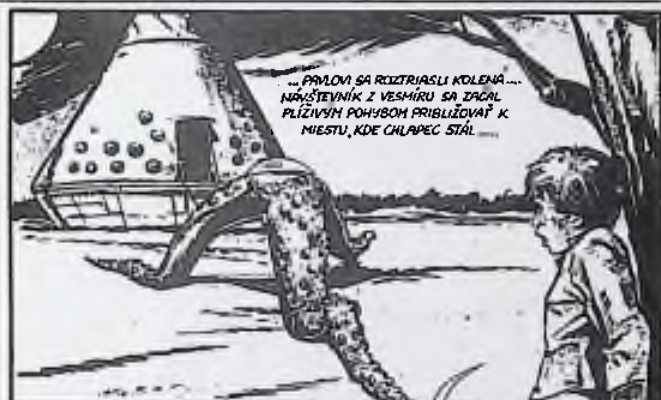
- Daniel Kumermann -

CAUSA ŠTĚPÁNEK

Jupíík

Komiksy pro děvčata a chlapce

strana 30

...PÁVLOM SA RIZTRIASLI KOLENÁ...
NÁVŠTEVNÍK Z VESMÍRU SA ZAČAL
PLÍZIVÝM POHYBOM PŘIBLIŽOVAT K
MIESTU, KDE CHLAPEC STÁL.

...NA ČARVÍKU SA ZASTAVIL, ZNEHYBNEL A
KOPULA NA VRCHOLKU TRUPU ZAČALA NE-
PRAVIDELNE BLIKAT...AKOBY CHCEL
NIEČO Povedať.....

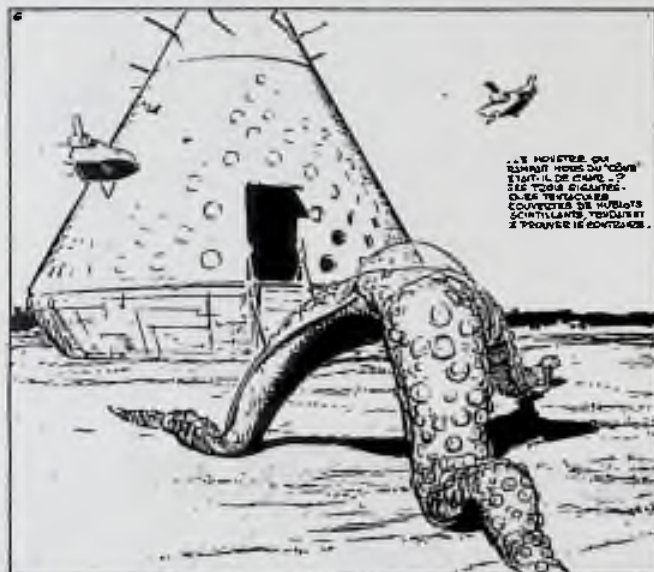
...TO JE AKO...AKO
V TEJ KNIŽKE...
...ZELENÉ CHÁPADLA...

...PODM SA NAHLE
JEDNO Z CHÁPADIEL
VYMREŠTLO A.....

Plof!

...ON DISCHÉDANT A LOS INQUE 68 DU DEVIS ÉTER AUTOM
COFFRE, ELLE AUSSÉ, D'UN GÉOMÉ PUBLIST NÉCESSAIRE...

...E MONTEUR ON
L'AMAIT HORS DU "COUV"
ETAIT IL DE CANS - ?
DES TOUTS CHANGES
D-SE TRÉFACUES
CONVULSIONS DE MURBOTS
SCINTILLANTS TENDU ET
Z PROUVER LE CONTINANT.

Na 30. strane Jupííka doporučujem aj porovnať Mesiac zo strany 29 - akosi podivne putuje po oblohe. A čo sa týka non-SF stránky tohto seriálu v Jupííkovi, podľa tvaru a tahu ceruzky je chklapec ako taký vo všetkých polohách ukradnutý zo seriálu Dr.Justice. Tomu nasvedčuje aj otrocké prekreslenie citosloviec typu Ááááá !, Plof ! ale hlavne Ááááááá !, ktoré v Pífovi (hlavne to posledné) používa iba tento seriál. Ostatne, stačí sa pozrieť bližšie na figurku padajúceho chlapca na str.31 Jupííka - zdá sa, že ovláda (tak ako Dr.Justice) judo.

- Egon Niczky -

BDfan - zpravodaj Comics klubu československého dvojčíslo 8-9 (říjen 1990), cena 8,- Kčs /10,- vč. poštovného/ pro členy klubu zdarma redakce: Comics klub československý p.b.257 Praha 1,11121. MIČ 5344 šéfredaktor Vladimír Veverka

11121
P R A H A 1
p.box. 257
FANCENTRUM

I N Z E R C E

/pro členy klubu zdarma !/

Predám, alebo vymením za tituly Stripoteka, Gigant, Lunov magnus strip, Supers strip, Panorama, Eks almanach, Politikin zabavnik, Pif č.0 až 200 a marvelových hrdinův. Huřka a Conana tieto comics:
Bella a Bronco (ITAL, western)
Brave Starr (SRN, SF western)
Transformers (SRN, SF)
Almanah (JUG, Rahan)
Spiderman (SRN-comic album)
Trommeln des Todes (SRN, dobr.)
Aréna č.1
Rahan 2 album
Les mysteres de Univerzoo (FRANC, Pif-viazané 50 strán)
Nasredine Hodja (FRANC, Pif viazané)
Různé zošity super heroes USA (Captain America, Iron Man, Thor, Sgr.Fury, Madmen, Batman, Superman, Superboy, Space family Robinson, Ghost Manor)
/dokončení v ptiátim čísle/
adresa: Huaník Pavol, Opatovská 46, Trenčín, 91101

Koupím, popř. vyměním, následující seriály K.Saudka:
Superdívka 1,2, Vagon, Svědomitý cenzor Svoboda, Konec agenta WC 00, V zámku a podzámčí, Výprava ze Sixie (jakýkoli díl), Čtverylka Stařec a moře a Patnáctiletý kapitán. Taktéž mám zájem o výměnu či koupi ostatní tvorby K.Saudka - filmové plakáty, ost. plakáty, novoročenky, ilustrace a pod.
Milan Tahotný, 5.května 19, Praha 4, 14000, tel.4379193

Vyměním 2.,7.,9.,10.,12.,14., 15.,16.,18.,19. díl seriálu Strašák (K.Saudek - Express 1990) a 7. a 11. díl seriálu Trať se ztrácí ve tmě (K.Saudek - Expres magazin 1990) za 1., 2., 4., a 5. díl i s obálkou seriálu Trať se ztrácí ve tmě. Odpovím první nabídce.
Tomáš Svoboda, U dívčích hradů

307-25, Praha 5, 15000

Prodám japonské comics z roku 1986, 282 stran, cenu nabídněte.

Jindra Papoušková, g.Svobody 29, Č.Budějovice, 37001

Prodám - vymením kreslené časopisy zahraničné za Stripoteku a juhoslávske časopisy. Ponúkam filmové plagáty K.Saudka veľký výber.
Jaroslav Müller, Podzámska 33, Hlohovec, 92001

Kreslený seriál Asterix, který vycházel v Sedmičce pionýrů, vyměním za comicsové časopisy (SRN) Die Glucke-Bairchis č.20 a Spuk Geschichten č.356.
Jiří Grunt, Nížebohy č.8, Budyně nad Ohří, 41118

Koupím letní ABC speciál 88.
Martin Šmukař, VÚ 1030, Dobrá voda, Železná ruda, 34004